

Notitie : Quickscan flora en fauna Huisakkerweg 5, Nijnsel

Datum : 3 november 2015
Opdrachtgever :
Projectnummer : 211x07557
Opgesteld door : Ineke Kroes

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit het Brabants Natuur Netwerk (voormalig EHS) en Groenblauwe Mantel zijn ruimtelijk vastgelegd in de Verordening Ruimte. Het Brabants Natuurnetwerk is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de het Brabants Natuurnetwerk. De feitelijke beleidsmatige gebieds-bescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade

aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten').

Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten')

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 3 november 2015 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010).

De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt in het zuidelijk buitengebied, net buiten de bebouwde kom van Nijnsel, Gemeente Sint-Oedenrode. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn $X=161.809$, $Y = 395.467$. De ligging van het plangebied is te zien in onderstaande afbeeldingen (Fig. 1 en 2).

Huidige situatie

Het plangebied strekt zich uit aan twee kanten van de Huisakkerweg. Aan de zuidoostkant van de Huisakkerweg ligt een paardenweitje, met daarachter een stukje braakliggend terrein omringd door bosschages. Het paardenweitje wordt aan de noord- en oostkant omringd door een houtwal.

Aan de noordwestkant van de Huisakkerweg ligt een braakliggend terrein, omringd door een coniferenhaag aan de noordwestkant en een beukenhaag aan de zuidwest kant. Het plangebied ligt aan de zuidkant van het dorp Nijnsel, net buiten de bebouwde kom. De omgeving is kleinschalig agrarisch. De volgende afbeeldingen geven een impressie van het plangebied en directe omgeving.

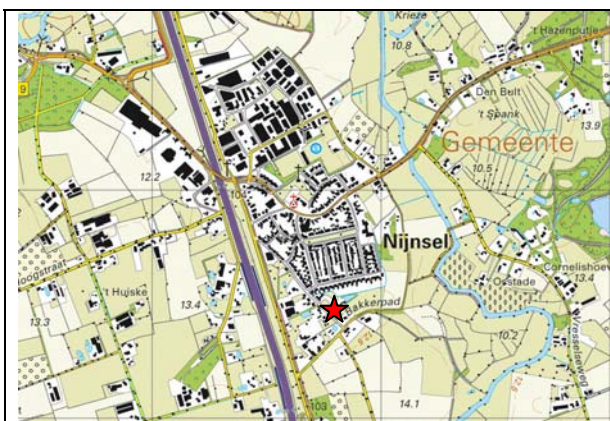

Fig. 1. Ligging van het plangebied (rode ster, links in het plaatje)

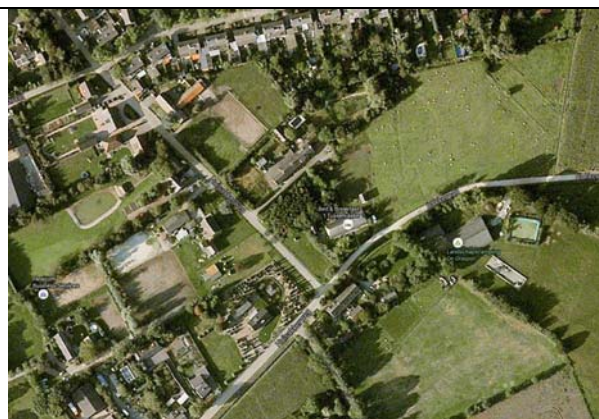

Fig. 2. Ligging van het plangebied (rood omlijnd)

Fig. 3. Overzicht plangebied. Op de voorgrond het voormalig grasveld en het braakliggend terrein van de voormalige woning Huisakkerstraat 5. Foto genomen richting het oosten.

Fig. 4. Braakliggend terrein, met aangrenzend de woning Huisakkerstraat 7. Foto genomen richting het noordoosten.

Fig. 5. Overzicht van het plangebied, vanaf de straat gezien. In het noordwestelijk deel van de tuin is een coniferenhaag. Foto genomen richting het noorden.

Fig. 6 Paardenweitje, gezien vanaf de straat, met conifeer op de westelijke hoek. Foto genomen richting het oosten

Fig. 7. Overzicht paardenweitje.

Fig. 8. Meest noordelijke deel van het paardenweitje..

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling betreft de realisatie van een aantal woningen op het plangebied. Hierdoor zal paardenweitje verdwijnen. Er zal grasvegetatie verdwijnen van zowel de achtertuin als het paardenweitje, en ook zal de haag aan de straatkant verdwijnen. Een aantal bomen en struiken achter het paardenweitje zullen verdwijnen. De houtwal grenzend aan de achtertuin zal blijven bestaan. Er zal grasvegetatie weggehaald worden en er zal grondverzet worden gepleegd. Fig. 9 geeft aan hoe het plangebied in de toekomstige situatie er vermoedelijk uit komt te zien.

Fig. 9. Gewenste ontwikkeling plangebied.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebieden, het Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen ligt op meer dan 13 kilometer afstand. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de aard van de ontwikkeling zijn effecten op voorhand uitgesloten. In de planvorming hoeft derhalve verder geen rekening gehouden te worden met de Natuurbeschermingswet.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt buiten het Brabants Natuur Netwerk (voormalig EHS) en tevens buiten de Groenblauwe Mantel zoals deze is vastgesteld op de kaart van de Verordening Ruimte. Gezien de ligging buiten de begrensde planologische gebiedsbescherming zal hiervoor in de planvorming verder geen rekening gehouden hoeven te worden.

Toetsing Flora- en faunawet

Vaatplanten

Het plangebied bestaat grotendeels uit voedselrijke grasvegetatie in het paardenweitje, een redelijk onderhouden grasveld, restanten van borders, een paar hagen en verder kaal zand. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten planten hierin aangetroffen. Uit het plangebied en/of de omgeving zijn meerdere beschermde soorten bekend zoals kleine zonnedauw, lange ereprijs, ronde zonnedauw, spaanse ruiter en wilde gagel (allen tabel 2). Gezien de voedselrijke grasvegetatie en begrazing van de weide, en de staat van onderhoud van de tuin wordt verwacht dat voornoemde soorten niet binnen het plangebied voorkomen. Negatieve effecten voor planten worden op voorhand uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Diverse algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren van tabel 1 (mol, haas, konijn, veldmuis, etc.) kunnen van het plangebied gebruik maken.

Het voorkomen van eekhoorn (beide tabel 2) en das (tabel 3) is uit de omgeving bekend. In de bomen zijn geen nesten van de eekhoorn aangetroffen. Wel is foerageergebied van de eekhoorn op het plangebied aanwezig, vooral in de houtwal grenzend aan de achtertuin. Deze houtwal blijft echter staan. Er gaat dus geen foerageergebied van de eekhoorn verloren. Vaste verblijfplaatsen van de das binnen het plangebied zijn op voorhand uit te sluiten, hiervoor is het plangebied ongeschikt. Het paardenweitje is mogelijk geschikt als foerageergebied. De grootte van het weitje is echter gering, ten opzichte van het leefgebied van de das. Met het verdwijnen van het weitje zal geen essentieel foerageergebied van de das verdwijnen.

Overige strenger beschermde soorten (tabel 2 en 3) zijn niet uit de omgeving bekend en worden tevens niet verwacht voor te komen binnen het plangebied.

Effectenbeoordeling

Er zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen aangetroffen van eekhoorn en das. Omdat de houtwal blijft staan zal geen foerageergebied van de eekhoorn verloren gaan. Voor de das verdwijnt geen essentieel foerageergebied. Het weitje heeft slechts geringe afmetingen ten opzichte van het secundair foerageergebied van de das.

Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om

voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of omgeving zijn waarnemingen bekend van meerdere soorten vleermuizen (allen zwaar beschermde soorten van tabel 3) waaronder gewone dwergvleermuis en grootoorvleermuis. Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied. Er zijn voor vleermuizen geen geschikte potentiële vaste verblijfplaatsen aanwezig. Er zijn geen bomen met holtes die geschikt zijn voor vleermuizen. Er zijn geen gebouwen binnen het plangebied. Er zijn bomen en struiken aanwezig op het plangebied, en er is lijnbeplanting. Het plangebied kan mogelijk onderdeel uitmaken van een vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen. Echter er is geen sprake van essentieel foerageergebied, er is in de omgeving ruim voldoende foerageergebied aanwezig. De lijnelementen die mogelijk dienst kunnen doen als vliegroute, blijven intact. Negatieve effecten voor vleermuizen kunnen redelijkerwijze worden uitgesloten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied enkele soorten vogels waargenomen waaronder enkele zangvogels en een houtduif. In de vegetatie (bomen, struiken en ruigtekruiden) en in de opslagrommel/bouwafval achter het paardenweijsje kunnen algemene soorten zoals merel en heggenmus tot broeden komen.

Nestlocaties van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden daarmee uitgesloten. Het plangebied vormt mogelijk wel leefgebied van enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (waarvan ook het leefgebied/de functionele leefomgeving beschermd is) die bekend zijn uit de omgeving en die daar tot broeden kunnen komen zoals kerkuil, steenuil en huismus.

Effectenbeoordeling

Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van enkele in de omgeving broedende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals kerkuil, steenuil en huismus. Indien nieuwbouw vergezeld gaat met een goede landschappelijk-ecologische inpassing met aandacht voor geschikte elementen (hagen, structuurrijke kruidvegetatie) die in de toekomstige situatie leefgebied kunnen vormen voor de genoemde soorten, zijn negatieve effecten te voorkomen.

Voor de voorgenomen ontwikkeling zal vegetatie en bouwafval worden weggehaald en bebouwing worden gesloopt. De nesten van vogelsoorten die hierin kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden. Door werkzaamheden buiten deze broedperiode uit te voeren, wordt het risico op verstoring van broedsels sterk verminderd.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op aanwezige legsels of nestjongen en indien deze

aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, worden negatieve effecten voor vogels uitgesloten.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën is hiermee uitgesloten. Vanuit de omgeving is de alpenwatersalamander bekend. Gezien het ontbreken van geschikte poelen met niet al te voedselrijk stilstaand water (habitat voor de alpenwatersalamander) binnen 1 km van het plangebied, zal het plangebied ook geen waarde hebben als landbiotoop (overwinterings- en foerageergebied) voor de alpenwatersalamander. Binnen het plangebied is hooguit een zwervend exemplaar van een algemene soort te verwachten zoals bruine kikker of gewone pad (tabel 1 soorten).

Het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor reptielen, zoals levendbarende hagedis welke bekend is uit de (wijdere) omgeving, vanwege het ontbreken van structuurrijke vegetatie. Negatieve effecten voor reptielen zijn op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor de uit de omgeving bekende alpenwatersalamander is geen geschikt waterhabitat aanwezig binnen 1 km vanaf het plangebied. Het voorkomen van de alpenwatersalamander is hiermee redelijkerwijze uit te sluiten. Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied geen waarde door het ontbreken van geschikt biotoop zoals het ontbreken van geschikte waardplanten. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten binnen het plangebied is daarmee met voldoende zekerheid uit te sluiten.

Conclusie en aanbevelingen

- Het voorkomen van de eekhoorn (tabel 2) en de das (tabel 3) zijn uit de directe omgeving bekend. Van zowel de eekhoorn als de das zijn geen verblijfplaatsen of sporen aangetroffen binnen het plangebied. Omdat de houtwal behouden blijft verdwijnt er geen foerageergebied voor de eekhoorn. Negatieve effecten voor de eekhoorn worden op voorhand uitgesloten. Voor de das verdwijnt er ook geen essentieel secundair foerageergebied, het paardenweitje heeft slechts een geringe oppervlakte. Gezien de beperkte grootte van het plangebied en voldoende alternatief leefgebied in de (directe) omgeving worden negatieve effecten voor de das op voorhand uitgesloten.
- Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van in de omgeving broedende vogelsoorten waarvan de nesten alsook het leefgebied jaarrond beschermd zijn zoals steenuil, kerkuil en huismus. Indien nieuwbouw vergezeld gaat met een goede landschappelijk-ecologische inpassing met aandacht voor geschikte elementen (hagen, structuurrijke kruidvegetatie) die in de toekomstige situatie leefgebied kunnen vormen voor de genoemde soorten (met name huismus en steenuil), zijn negatieve effecten te voorkomen.
- Binnen het plangebied zijn enkele broedende vogels te verwachten in de opgaande vegetatie en het rommelhoekje. De nesten van vogelsoorten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van

deze nesten in deze periode. Voor de binnen het plangebied voorkomende vogelsoorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Door het uitvoeren van werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren en/of door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op de aanwezigheid van broedende vogels, kunnen negatieve effecten voorkomen worden.

- Omdat er voor de uit de omgeving bekende alpenwatersalamander geen geschikt waterhabitat aanwezig is binnen 1 km vanaf het plangebied, is het voorkomen van deze soort redelijkerwijze uit te sluiten.
- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten vaatplanten, vleermuizen, vissen, amfibieën, reptielen en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn in dit geval hiervoor echter geen specifieke maatregelen nodig.